

Republika e Kosovës

Republika Kosova – Republic of Kosovo

Qeveria - Vlada - Government

Ministria e Industrisë, Ndërmarrësisë dhe Tregtisë

Ministarstvo Industrije, Preduzetništva i Trgovine

Ministry of Industry, Entrepreneurship and Trade

GODIŠNJI IZVEŠTAJ 2022

Implementacija Programa

za Uklanjanje Prepreka u Trgovini Prema Članovima 34 – 36 UFEU

(2021 – 2025)

SPISAK SKRAĆENICA

KAS – Kosovska Agencija za Standardizaciju
CEN – Evropski Komitet za Standardizaciju
CENELEC – Evropski Komitet za Elektrotehničku Standardizaciju
CEFTA – Centralnoevropski Sporazum o Slobodnoj Trgovini
OI-OIK – Odeljenje za Industriju – Odsek za Infrastrukturu Kvaliteta
EU – Evropska Unija
EK – Evropska Komisija
ESP – Evropski Sud Pravde
ETSI – Evropski Institut za Telekomunikacijske Standarde
SKR – Slobodno Kretanje Robe
KAM – Kosovska Agencija za Metrologiju
MIPT – Ministarstvo Industrije, Preduzetništva i Trgovine
ME – Ministarstvo Ekonomije
MŽSPPI – Ministarstvo Životne Sredine, Prostornog Planiranja i Infrastrukture
MZ – Ministarstvo Zdravlja
MUPJU – Ministarstvo Unutrašnjih Poslova i Javne Uprave
MPŠRR – Ministarstvo Poljoprivrede, Šumarstva i Ruralnog Razvoja
KUP – Klauzula o Uzajamnom Priznavanju
DĆ – Države Članice
NPSSSP – Nacionalni Program za Sprovođenje Sporazuma o Stabilizaciji i Pridruživanju
SSP – Sporazum o Stabilizaciji i Pridruživanju
SFRJ – (bivša) Socijalistička Federativna Republika Jugoslavija
UFEU – Ugovor o Funkcionisanju Evropske Unije
TBT – Tehničke Barijere u Trgovini

I. IZVRŠNI REZIME

Ministarstvo Industrije, Preduzetništva i Trgovine (MIPT) je u junu 2021 godine dostavio Vladi Republike Kosovo (VRK) Program za uklanjanje neopravdanih prepreka u trgovini (2021-2025) prema članovima 34-36 Ugovora o Funkcionisanju Evropske Unije (UFEU).

MIPT je zadužen za izvršavanje svih obaveza koordinacije u oblasti slobodnog kretanja robe i za implementaciju zakonodavstva u neusaglašenoj oblasti (oblast koja nije pokrivena pravilima usaglašenosti EU). Pored MIPT-a, postoji direktna regulatorna uloga za Vladu Republike Kosovo (sekundarno zakonodavstvo o prehrambenim proizvodima koje priprema Agencija za Hranu i Veterinarstvo), MIPT i pet drugih ministarstava (ME, MŽSPPI, MPŠRR, MUPJU, MZ).

Pravna osnova za izradu Programa uklanjanja prepreka u trgovini iz člana 34 – 36 UFEU je u članu 80 Sporazuma o Stabilizaciji i Pridruživanju (SSP) sa naslovom „Standardizacija, Metrologija, Akreditacija i Ocenjivanje Usaglašenosti“ i uslov koji zahteva od Republike Kosovo da “preduzme neophodne mere kako bi postepeno postigla usklađenost sa horizontalno i sektorsko zakonodavstvo EU o bezbednosti proizvoda i uvođenje infrastrukture kvaliteta kao što su standardizacija, metrologija, akreditacija i procedure ocenjivanja usaglašenosti u skladu sa evropskim standardima”.

Dana 22 juna 2021, Vlada Republike Kosovo je donela Odluku br. 22/16 kojom je odobrila Program.

Nadležne državne regulatorne vlasti su odmah počeli sa sprovođenjem Odluke Vlade Republike Kosovo. Regulatorne vlasti su pripremili spisak pravila/podzakonskih akata koja se primenjuju prema Uredbi UNMIK-a 1999/24, koja je trebala eksplicitno da se ukida i poništi da bi se uklonile prepreke za trgovinu u skladu sa Programom. Spisak je dostavljen Vladi Republike Kosovo koja je 22 septembra 2021 donela Odluku br. 15/36 kojom je poništila i stavila van snage 248 neusaglašenih pravnih akata koji su uvršteni u Aneks 1 Programa 2021-2025.

Poništavanjem i stavljanjem van snage 248 neusaglašenih pravnih akata ostala su 94 tehnički propisi i 31 ne tehnički primarni i podzakonski akti za skrining(ispitivanje).

Prema dosadašnjim realizovanim aktivnostima, kao i planiranim aktivnostima, izvršen je i biće izvršen sledeći detaljan skrining:

- do kraja maja 2022 skrining je prošlo je 10 pravnih akata.
- do kraja 2023, proces skrining će proći 27 pravni akt
- do kraja 2024 i 2025 proces skrining će proći 83 pravni akt

Detaljan skrining 10 pravnih akata pokazao je da svi ti imaju odredbe koje stvaraju neopravdane barijere za trgovinu i da pravni akti treba biti ukinuti ili izmenjeni.

Tokom razgovora sa regulatornim vlastima o postojećoj pravnoj situaciji i njihovim planovima za donošenje izmena i dopuna važećeg primarnog zakonodavstva, ustanovljeno je da će određeni broj zakona biti izmenjen/zamenjen novim zakonima i da će svi podzakonski akti biti prepisani. Shodno tome, odlučeno je da se detaljan skrining zakonodavstva

usvojenog na osnovu tih zakona izvrši nakon usvajanja obnovljenih/izmenjenih zakonskih akata i očekuje se da se to uradi uglavnom u 2024 i 2025 godini. U 2022 i 2023 godini, prioritet treba dati zakonima koji su usvojeni u okviru primarnih zakona za koje se ne planiraju izmene u bliskoj budućnosti.

Nadležna ministarstva i druge regulatorne vlasti, kojima koordinira MIPT, će ponovo izveštavati Vladi Republike Kosovo do kraja novembra 2023 o nalazima pravnih akata predmet skrininga i sa prilagođenim vremenskim rokom za dalji detaljan skrining pravnih akata pokrivenih ovim Programom, kao i predložene korektivne mere za uklanjanje neopravdanih prepreka u trgovini.

Godišnji Izveštaj 2023 će spojiti pravne akte sadržane u Aneksima 1 i 2 ovog izveštaja u jedan integralni Aneks izveštaja koji treba da bude organizovan po oblastima proizvoda (npr. hemikalije i motorna vozila), a ne po tehničkoj ili ne tehničkoj prirodi pravnih akata.

II. ODOBRENJE PROGRAMA VLADE REPUBLIKE KOSOVO U 2021

Ministarstvo Industrije, Preduzetništva i Trgovine (MIPT) je u junu 2021 dostavio Vladi Republike Kosovo (VRK) Program za uklanjanje neopravdanih prepreka trgovini prema članovima 34-36 Ugovora o Funkcionisanju Evropske Unije (UFEU), koje je zatražilo od Vlade Republike Kosovo da odobri Program. Složenost teme Programa, koja zahteva upravljanje uredbama za neprehrambene (industrijske) proizvode kao i za prehrambene proizvode, zahtevala je dobro vođenu međusektorsku saradnju za pripremu dokumenta. Takođe, tekuća implementacija Programa zahteva i zahtevaće u narednim godinama dobro koordinisan rad složene institucionalne infrastrukture koju čini nekoliko regulatornih i izvršnih vlasti.

MIPT je zadužen za izvršavanje svih obaveza koordinacije u oblasti slobodnog kretanja robe i za implementaciju zakonodavstva u neusaglašenoj oblasti (oblast koja nije pokrivena pravilima usaglašenosti EU). Pored MIPT-a, postoji direktna regulatorna uloga za Vladu Republike Kosovo, MIPT i pet drugih ministarstava (sekundarno zakonodavstvo o prehrambenim proizvodima):

- Ministarstvo Ekonomije (ME),
- Ministarstvo Zdravlja (MZ),
- Ministarstvo Životne Sredine, Prostornog Planiranja i Infrastrukture (MŽSPPI);
- Ministarstvo Unutrašnjih Poslova i Javne Uprave (MUPJU),
- Ministarstvo Poljoprivrede, Šumarstva i Ruralnog Razvoja (MPŠRR).

MIPT kroz međuministrasku radnu grupu za koordinaciju rada svih nadležnih ministarstava u vezi sa tehničkim zakonodavstvom, koja je odgovorna za sprovođenje zadataka koji proizilaze iz slobodnog kretanja robe na osnovu međunarodnih sporazuma potpisanih od strane Republike Kosovo, osnovana Odlukom br. 22/16, Dt.22.06.2021, Vlada Republike

Kosovo je, između ostalih, započela realizaciju zadataka prema gore navedenoj Odluci iz tačke:

3.2 Pravila u vezi sa usvajanjem i primenom tehničkih propisa u oblastima koje nisu regulisane pravilima harmonizacije EU; i

- tačka 4 i 4.1 Odluke kao što sledi:

4. Za realizaciju zadataka iz tačke 3.2 MIPT koordinira rad sa nadležnim regulatornim vlastima na sprovođenju „Program 2021-2025 za Uklanjanje Prepreka u Trgovini“, kroz:

4.1. Kontinuirano preispitivanje neusaglašenog tehničkog i netehničkog zakonodavstva, koje može sadržati neopravdane prepreke u trgovini, i uklanjanje takvih prepreka kroz odgovarajuće korektivne mere.

Osim resornih ministarstava, koja su zadužena za izradu i implementaciju zakonodavstva za različite grupe proizvoda, treba pomenuti i Centralni Inspektorat za Nadzor Tržišta, koja će biti najvažniji organ za izvršavanje zahtevne uloge nadzora nad proizvodima na tržištu koji su takođe u delokrugu neusaglašenih pravila i primenljivih pravnih načela. Nadležni inspektorati drugih ministarstava, poput Ministarstva Životne Sredine, Prostornog Planiranja i Infrastrukture (MŽSPPI), Ministarstva Ekonomije (ME) i Ministarstva Zdravlja (MZ), kao i Carina Kosova će doprineti potrebnom unosu uglavnom kroz Koordinaciono Telo za Tržišni Nadzor (KTTN).

Program se sastoji od pet glavnih aktivnosti:

1. Razmatranje neusaglašenog tehničkog zakonodavstva koje bi moglo sadržati „mere ekvivalentnog dejstva“, i uklanjanje neopravdanih prepreka odgovarajućom korektivnom merom,

2. Razmatranje nacionalnog ne tehničkog zakonodavstva koje bi putem prodajnih aranžmana i ograničenja upotrebe moglo da stvori neopravdane prepreke u trgovini i uklanjanje neopravdanih prepreka odgovarajućom korektivnom merom,

3. Daljne aktivnosti MIPT – OI OIK, KAS i relevantnih resornih ministarstava na ispunjavanju obaveza regulisanih odredbama Direktive (EU) 2015/1535 i Uredbe (EU) 1025/2012 koje su transponovane u pravni poredak Kosova Uredbom (VRK) br. 28/2018 o Postupku Prijavljivanja o Tehničkim Propisima, Postupcima Ocenjivanja Usaglašenosti i Standardima,

4. Uspostavljanje kontaktnih tačaka proizvoda kao informativnog centra za zainteresovane strane u skladu sa odredbama Uredbe (EU) 2019/515 o međusobnom priznavanju robe koja se zakonito stavlja na tržište u drugoj državi članici,

5. Pripreme vlasti tržišnog nadzora za sprovođenje tržišnog nadzora u skladu sa načelima i odredbama Uredbe (EU) 2019/515 o Uzajamnom Priznavanju Robe koja se Zakonito Stavlja na Tržište u Drugoj Državi Članici.

Kao gore pomenuto, Program sa dva priloga (dva spiska zakonodavstva pod tačkama 1 i 2 gore) dostavljen je Vladi Republike Kosovo od strane MIPT na odobrenje, i tamo je predviđena **procedura u dva koraka:**

Korak 1 – Očekivalo se da do kraja drugog kvartala 2021 Vlada Republike Kosovo odobri program. Očekivalo se da Vlada Republike Kosovo zatraži od regulatornih vlasti da obave

skrining dveju spiskova i pripreme njihove povratne informacije koje bi trebalo da objasne njihove korektivne mere za svaki pravni akt na spiskovima.

Korak 2 – Resorna ministarstva i druge regulatorne vlasti, kojima koordinira MIPT, treba da pripreme prvi izveštaj za Vladu Republike Kosovo u roku od godinu dana od usvajanja Programa. Izveštaj treba da ima opis planiranih korektivnih mera i da sadrži sve elemente Programa (npr. statistiku obaveštavanja o tehničkim propisima, obuku inspektora). Prilikom planiranja korektivnih mera trebalo bi da uzmu u obzir zadati rok za izvršenje potrebnih korektivnih mera koji ne može biti duži od kraja 2025. Po potrebi, regulatorne vlasti treba da prošire spisak dodavanjem drugih uredbi identifikovane kao potencijalne neopravdane prepreke slobodnom kretanju robe i u skladu sa tim planirati potrebne mere

Ovaj oblik stalnog praćenja dinamike implementacije Programa stvoren je kako bi se obezbedio ravnomeran raspored obima posla uključenih institucija tokom vremenskog okvira implementacije. Posebno će se formalni pregled planiran da se sprovodi u 2026 godini koristiti za ponovnu procenu stanja u vezi sa implementacijom i, ako bude potrebno, može dovesti do formalnog pregleda planiranog rasporeda. Petogodišnji program je po svojoj prirodi kontinuirana aktivnost otvorenog tipa, jer je stalno sprečavanje neopravdanih prepreka u trgovini jedan od temelja jedinstvenog tržišta.

Dana 22 juna 2021. Vlada Republike Kosovo je odobrila Odluku br. 22/16 (ispod su glavne četiri tačke):

1. Odobrava se Program 2021-2025 za uklanjanje prepreka u trgovini prema članovima 34-36 UFEU, koji je sastavni deo ove Odluke.
2. Nadležna ministarstva i druge regulatorne vlasti, koje koordinira MIPT, će u roku od 60 dana odlučiti koja pravila koja se primenjuju prema Uredbi UNMIK-a 1999/24 i koja su sadržana na spisku u Aneksu 1 Programa treba da se eksplicitno povuku, i treba se odobriti ili pripremiti za Vladu, povlačenje akata u skladu sa tim.
3. Nadležna ministarstva i druge regulatorne vlasti, koje koordinira MIPT, će za 12 meseci izvestiti Vladu Republike Kosovo koja je predložena mera i rok za tu meru za ostale pravne akte na listi u Aneksu 1 Programa, kao i za pravne akte sa spiska u Aneksa 2 Programa.
4. Nadležna ministarstva i druge regulatorne vlasti, koji su imenovani nosioci posebnih mera i aktivnosti utvrđenih Programom, dužni su da godišnje izveštavaju MIPT u vezi sa sprovedenim merama i aktivnostima za protekli izveštajni period i za planirane mere i aktivnosti za naredni izveštajni period.

III. IMPLEMENTACIJA PROGRAMA U PRVOJ GODINI

1. Pregled neusaglašenog tehničkog zakonodavstva

Povlačenje starog neusaglašenog tehničkog zakonodavstva od strane Vlade Republike Kosovo

Nadležne državne regulatorne vlasti su odmah počeli sa primenom tačke 2 Odluke Vlade Republike Kosovo od 22 juna 2021. Oni si pripremili su spisak primenljivih pravila prema

Uredbi UNMIK-a 1999/24, koja je eksplicitno prema Program trebala biti povučena da bi se uklonile prepreke za trgovinu prema Programu. Spisak je dostavljen Vladi Republike Kosovo i na osnovu nje, 22 septembra 2021, Vlada donela Odluku br. 15/36 kojim je poništio i stavio van snage 248 neusaglašenih pravnih akata koji su uvršteni u Aneks 1 Programa 2021-2025.

Pregled tehničkog zakonodavstva Kosova koje bi moglo sadržati neopravdane prepreke trgovini

Nakon povlačenja pravnih akata kao što je gore opisano, regulatorne vlasti su pregledali preostale zakonske akte na spisku iz Aneksa 1 (tehničke propise koje su usvojile Kosovske vlasti). Na listu su dodali tehničke propise koje su predložili regulatorni vlasti jer nedostaju na listi koja je deo programa koji je odobrila Vlada. Na listu su dodati novi tehnički propisi koje su odobrile vlasti Republike Kosovo od početka juna 2021 do kraja maja 2022.

Takođe je odlučeno da se na spisku zadrže i tehnički propisi koji potiču iz transponovanog tehničkog zakonodavstva EU. Odluka je zasnovana na spoznaji da i delimična transpozicija ili transpozicija prethodnih verzija *acquis* EU-a može izazvati neopravdane prepreke u trgovini i da zahteva odgovarajuću korektivnu meru.

Dodavanjem tehničkih propisa Kosova koji se smatraju „nacionalnim“ jer nemaju svoje poreklo u *acquis* EU-a, broj uključenih tehničkih propisa dostigao je 94 (vidi Aneks 1 ovog Izveštaja).

Specifikacija tehničkih propisa navedenih u Aneks 1 sa aspekta regulatornih vlasti obezbeđuje sledeću strukturu:

Vlasti	Broj pravnih akata
Vlada (AHV) ¹	10
MIPT	26
MZ	5
MŽSPPI	19
ME	11
MUPJU	15
MPŠRR	8

Pravna osnova za odobrenje tehničkih propisa iz gornje tabele nalazi se u sledećim primarnim zakonima:

- a) Zakon br. 06/L-041 o Tehničkim Zahtevima za Proizvode i Ocenjivanju Usaglašenosti,
- b) Zakon br. 06/L-033 o Građevinskim Proizvodima,
- c) Zakon br. 06/L-037 o Metrologiji,
- d) Zakon br. 04/L-190 o Medicinskim Proizvodima i Opremi,
- e) Zakon br. 04/L-060 o Otpadu,

¹ Prehrambene namirnice

- f) Zakon br. 04/L-197 o Hemikalijama,
- g) Zakon br. 05/L-101 o Energetskoj Efikasnosti Zgrada,
- h) Zakon br. 05/L-132 o Vozilima
- i) Zakon br. 04/L-179 o Drumskom Transportu,
- j) Zakon br. 04/L-109 o Elektronskim Komunikacijama,
- k) Zakon br. 06/L-031 o Opremi Pod Pritiskom,
- l) Zakon br. 05/L-082 o Prirodnom Gasu,
- m) Zakon br. 06/L-079 o Energetskoj Efikasnosti,
- n) Zakon br. 03/L-163 o Rudnicima i Mineralima,
- o) Zakon br. 04/L-012 o Zaštiti od Požara.
- p) Zakon br. 04/L-049 o Vatrogastvu i Spašavanju,
- q) Zakon br. 04/L-022 o Civilnoj Upotrebi Eksploziva,
- r) Zakon br. 2004/21 o Veterinarstvu,
- s) Zakon br. 2004/33 o Stočarstvu,
- t) Zakon br. 02/L-111 o Pčelarstvu,
- u) Zakon br. 02/L-85 o Ribarstvu,
- v) Zakon br. 03/L-016 o Hrani.

Tokom razgovora sa regulatornim vlastima o postojećoj pravnoj situaciji i njihovim planovima za donošenje izmena i dopuna važećeg primarnog zakonodavstva, ustanovljeno je da će se jedan broj gore navedenih zakona menjati/zameniti novim zakonima i celo sekundarno zakonodavstvo ispod tih zakona će biti obnovljeni. To je slučaj barem za sledeće zakone:

- Zakon br. 04/L-190 o Medicinskim Proizvodima i Opremi,
- Zakon br. 04/L-060 o Otpadu,
- Zakon br. 04/L-197 o Hemikalijama,
- Zakon br. 06/L-079 o Energetskoj Efikasnosti,
- Zakon br. 04/L-022 o Civilnoj Upotrebi Eksploziva,
- Zakon br. 2004/21 o Veterinarstvu,
- Zakon br. 03/L-016 o Hrani.

Shodno tome, odlučeno je da se detaljan skrining tehničkog zakonodavstva usvojenog na osnovu ovih zakona izvrši zajednički nakon usvajanja obnovljenih/izmenjenih zakonskih akata i očekuje se da će biti obavljena uglavnom u 2024 i 2025 godini. Prioritet u 2022 i 2023 godini treba da bude tehničko zakonodavstvo koje je usvojeno prema primarnim zakonima čije izmene u bliskoj budućnosti nisu planirane.

Prema dosadašnjim realizovanim aktivnostima, kao i planiranim aktivnostima, izvršen je ili će biti izvršen detaljan skrining:

- do kraja maja 2022 godine 6 pravnih akata je prošlo skrining,
- do kraja 2023 godine 23 pravnih akata biće predmet skrininga,
- do kraja 2025 godine 62 pravni akt biće predmet skrininga

Tabela u Aneksu 1 daje sledeće informacije:

- Izvor pravnog akta (transponovani akt EU ili nacionalni akt),
- Krajni rok (maksimalan) za detaljnu ocenu pravnog akta (2022 do 2025 godine),
- U slučaju transponovanih akata EU – informacije o statusu transponovanog akta EU (da li je važeća verzija u EU ili ne),
- Korektivne mere za već ocenjene pravne akte i pravne akte kojima se transponuju prethodne (nevažeće) verzije akata EU.

U nekim slučajevima u kolonu „status/komentar“ nalaze se objašnjenja sa podacima o očekivanom roku za donošenje novih zakona i podzakonskih akata, kao i za objavljivanje odluka o spisku usaglašenih standarda koji daju pretpostavku o ispunjenosti svih zahteva tehničkog propisa u pitanju.

Skrining naspram članova 34-36 UFEU šest tehničkih pravnih akata iz Aneksa 1 obavljen do kraja maja 2022

MIPT uz pomoć stručnjaka projekta “LUX-Dev” je već obavio detaljan skrining sledećih pravnih akata:

- Pravilnik br. 01/2014 o osnovnim zahtevima i ocenjivanju usaglašenosti električnih kućnih aparata za zamrzavanje, frižidera i njihovih kombinacija, u vezi sa zahtevima energetske efikasnosti,
- Pravilnik br. 01/2013 o tehničkim zahtevima drvenih ploča,
- Administrativno Uputstvo MŽSPP br. 02/2019 za uvoz, izvoz i tranzitni prevoz otpada,
- Administrativno Uputstvo (MI) br. 02/2018 o utvrđivanju uslova i postupaka za homologaciju drumskih vozila,
- Administrativno Uputstvo (MUP) br. 08/2019 za određivanje zaštitne tehničke opreme kao i sredstava za vatrogastvo i spašavanje,
- Uredba (VRK) br. 28/2013 o prehrambenim aditivima.

Detaljna analiza šest pravnih akata predstavljena je u odvojenim dokumentima. Dokumenti su upućeni resornim ministarstvima i drugim regulatornim vlastima da odluče o potrebnim korektivnim merama pošto su identifikovane potencijalne neopravdane prepreke u trgovini.

Glavni nalazi skrininga su opisani u nastavku:

- **Pravilnik br. 01/2014 o osnovnim uslovima i ocenjivanju usaglašenosti električnih uređaja za domaćinstvo za zamrzavanje, hlađenje i njihove kombinacije, u pogledu uslova energetske efikasnosti**

Uredba nije usklađena sa važećom *acquis* EU-a.

U Pravilniku je navedeno da je u skladu sa Direktivom 96/57/EC o Zahtevima Energetske Efikasnosti Električne Opreme za domaćinstvo za zamrzavanje, hlađenje i njihovu kombinaciju. Ova Direktiva više ne važi u EU jer je 2010 godine ukinuta Uredbom Komisije (EC) 643/2009 kojom se sprovodi Direktiva 2005/32/EC u pogledu **uslova ekološkog-dizajna** rashladnih uređaja za domaćinstvo.

Neusklađenost u harmonizovanoj oblasti smatra se merom ekvivalentnog efekta (prepreke trgovini) pošto se pravila trgovine razlikuju od pravila koja bi trebalo da budu u potpunosti transponovana i primenjena. Nema manevarskog prostora za bilo kakvu razliku.

Postojala je pravna reforma na nivou EU relevantna za ovu temu. Energetska efikasnost „frižidera“ je uključena u set direktiva o zahtevima „eko-dizajna“ za proizvode koji se odnose na energiju. U Republici Kosovo je u toku priprema novog Zakona o Eko-dizajnu i energetskom obeležavanju koji će do kraja 2023 godine zameniti postojeći Zakon br. 06/L-079 o Energetskoj Efikasnosti.

Sekundarno zakonodavstvo po novom Zakonu pripremiće Ministarstvo Ekonomije (ME).

MIPT i ME će se dogovoriti o vremenskom okviru i načinu stavljanja van snage Pravilnika br. 01/2014.

- **Pravilnik br. 01/2013 o tehničkim zahtevima drvenih ploča**

Pravilnik nije „pogodan za svrhu“ što je jedan od glavnih uslova za sve „nacionalne propise“. To je pravni akt koji ima izvor u „nacionalnim zahtevima“. To nije transpozicija pravnog akta EU-a.

Mera ekvivalentnog dejstva – Opšta načela Člana 34-36 UFEU, uključujući:

- **Standarde** - Pozivanje se vrši isključivo na EU standarde i pred-standarde, a ne na Kosovske standarde. Pominju se neke od prethodnih (nevažećih) verzija EU standarda. Nisu svi (ako postoje) EU standardi „harmonizovani“ (pripremljeni od strane CEN-a na zahtev Komisije EU), ali ipak daju „pretpostavku usaglašenosti“ za ispunjavanje zahteva Uredbe što nije praksa u zakonodavstvu EU.

- **Proporcionalnost** – Previše opterećujući postupak ocenjivanja usaglašenosti – sertifikacija treće strane za sve zahteve (takođe i drvene ploče koje se koriste za nameštaj).

- **Infrastruktura Kvaliteta** - Nepostojeća infrastruktura kvaliteta na Kosovu i/ili EU za testiranje i sertifikaciju svih tehničkih zahteva – nema imenovanih ili ovlašćenih tela za izdavanje zahtevanog sertifikata za ceo delokrug pravilnika.

Minimalni standardi navedeni u Aneksu 2 treba se promeniti. Kosovo treba da pripremi svoje standarde koji su potrebni za ovaj Pravilnik. „Pretpostavka usaglašenosti“ za standarde koji nisu „harmonizovani EN ili EN KS“ standardima treba da se stavi van.

Treba da se odabire najmanje opterećujući postupak ocenjivanja usaglašenosti koji može da zadovolji visok nivo zaštite javnog interesa. Testiranje i sertifikacija treće strane za sve karakteristike nije proporcionalna

- **Administrativno Uputstvo MŽSPP br. 02/2019 za izvoz, uvoz i tranzitni prevoz otpada**

Administrativno Uputstvo (AU) nije u potpunosti usklađeno sa važećim acquis EU-a. Navodi se da je delimično usklađena sa Uredbom (EC) 1013/2006 o pošiljkama otpada. Uredba (EZ) 1013/2006 je poslednji put izmenjena dopunjena 2020 godine, tako da AU ne sadrži najmanje poslednju izmenu i dopunu (Uredba je izmenjena i dopunjena ukupno 14 puta).

Neusklađenost u harmonizovanoj oblasti smatra se merom ekvivalentnog efekta pošto se pravila trgovanja razlikuju od pravila koja bi trebalo da budu u potpunosti transponovana. Pošto će Administrativno Uputstvo biti promenjeno/zamenjeno posle 2022 godine

(informacije dobijene od MŽSPPI), detaljan pregled treba da se uradi nakon usvajanja novog Administrativnog Uputstva/Pravilnika.

Član 56 Zakona br. 04/L-060 o Otpadu pruža samo pravni osnov za “postupke” a ne i “uslove” koji su takođe uključeni u AU. Ovo će morati da se uzme u obzir kada se zakon bude ponov izradio.

- Administrativno Uputstvo (MI) ha br. 02/2018 o utvrđivanju uslova i postupaka za homologaciju drumskih vozila

Administrativno Uputstvo (AU) nije u potpunosti u skladu sa važećim acquis EU-a, koji je poslednji put izmenjen 2019 godine.

Neusklađenost u harmonizovanoj oblasti se smatra merom sa ekvivalentnim efektom pošto se pravila trgovanja razlikuju od pravila koja se u potpunosti transponuju. Pošto će Administrativno Uputstvo biti izmenjeno/zamenjeno nakon 2022 godine, detaljan pregled treba da se uradi nakon usvajanja novog Administrativnog Uputstva.

Kada se sekundarno zakonodavstvo menja, ovo AU treba da se ograniči na „homologaciju“. Ostali pojmovi, na primer, identifikacija vozila i tretiranje vozila koja su već na tržištu i u upotrebi, treba da budu obrađena u posebnim podzakonskim aktima.

Takođe se preporučuje da buduće zakonodavstvo Kosova o motornim vozilima u verziji na engleskom jeziku počne da koristi termin „odobrenje“ („odobrenje tipa“ i „pojedinačno odobrenje“) umesto „homologacija“ kako bi se u potpunosti uskladilo sa acquis EU-a.

- Administrativno Uputstvo (MUP) br. 08/2019 za određivanje zaštitne tehničke opreme kao i sredstava za vatrogastvo i spašavanje

Uslov u Aneks 2 „Specijalno vozilo (kontejner) sa opremom za rad sa opasnim materijama A88 – prema standardu DIN 1455-12,13,14” je mera sa ekvivalentnim dejstvom i zabranjena je članom 34 UFEU.

Pozivanje na strane (nacionalne) standarde nije dozvoljeno u Kosovskom pravnom sistemu. Zakon br.06/019 o Standardizaciji zahteva korišćenje Kosovskih standarda (sa izuzetkom evropskih harmonizovanih standarda)

Dodatno, standard DIN 1455 ima „aktivni deo“ 12. Delovi 13 i 14 više nisu „aktivni“. Deo 13 je preuzeto od dela 12; Deo 14 preuzet je od delova 21 i 22. Implementacija uslova kao što su uređeni nije moguća.

Regulator (MUPJU) i Kosovska Agencija za Standardizaciju (KAS) treba da se dogovore oko zakonski dozvoljenog pozivanja na standarde. Možda DIN standard (sa „aktivnim delovima“) može biti usvojen kao KS standard. Možda bi se cilj regulatora mogao postići bez direktnog pozivanja na tehničku specifikaciju – nemački nacionalni standard. Odredba treba se promeniti.

- Uredba (VRK) br. 28/2013 o prehrambenim aditivima

Uredba nije u potpunosti usklađena sa važećim acquis EU-a. Navodi se da je Uredba 1333/2008 o prehrambenim aditivima „uzeta u obzir“. Mnogi pravni akti EU koji se pozivaju u uredbi Kosova su u EU zamenjeni drugim pravnim aktima.

Neusklađenost u harmonizovanoj oblasti smatra se merom ekvivalentnog dejstva pošto se pravila trgovine razlikuju od pravila koja bi trebalo da budu u potpunosti transponovana i primenjena. Za bilo kakvu razliku nema manevarskog prostora.

Pošto će Uredba biti promenjena/zamenjena nakon 2025 godine (informacije dobijene od AHV i MPŠRR), novi detaljni pregled treba da se uradi nakon usvajanja nove uredbe.

Gore navedeni nalazi za svih šest akata predmet skrininga su u skladu sa tim prikazani u tabeli Aneksa 1 ovog Izveštaja.

Pregledanje ne tehničkog zakonodavstva Kosova koje bi moglo sadržati neopravdane prepreke trgovini

Resorna ministarstva i druge regulatorne vlasti pregledali su i ažurirali spisak pravnih akata obuhvaćeni u Aneks 2 ovog Izveštaja, zamenjujući one koji su ukinuti novim pravnim aktom, kako bi se odrazila nova dešavanja. To znači da su ukinuti pravni akti zamenjeni novim. Takođe je istaknuto da je pristup da se napravi razlika između tehničkog i ne tehničkog zakonodavstva u Aneksu 2 Programa rezultirao u određenim slučajevima nepotrebnog preklapanja skrininga istog zakonodavstva identifikovanog u obe tabele u Aneks 1 i 2. Preporučuje se da se ubuduće svi pravni akti koji su predmet skrininga da budu nabrajani u jednom Aneksu.

Međutim, u izvršenju prvog skrininga koji je obavljen do kraja maja 2022 godine, regulatorne vlasti su prevazišli problem vršenja ocene svih odredbi unapred odabranog zakonodavstva u odnosu na član 34-36 UFEU-a, bez obzira na kategoriju mere.

Aneks 2 obuhvata 30 pravnih akata. Tabela će biti ažurirana u bliskoj budućnosti pošto će biti usvojeni novi zakoni i kao posledica toga i relevantni podzakonski akti. Međutim, u narednom izveštaju će deo svih relevantnih pravnih akata Programa biti ujedinjeni u jednu tabelu, koja se mora kontinuirano ažurirati odražavajući razvoj njihovog statusa.

Za pravne akte navedene u Aneks 2 definisani su rokovi (kao maksimum) za njihovu proveru u skladu sa članovima 34-36 TFEU. U nekim slučajevima su uključena objašnjenja u koloni „status/komentar“ gde se navodi kada se očekuje usvajanje novih zakona ili podzakonskih akata. U tabeli Aneksa 2 uključene su i predložene mere za pravne akte koji su već prošli skrining.

Prema dosadašnjim realizovanim aktivnostima, kao i planiranim aktivnostima, izvršen je ili će biti izvršen detaljan skrining:

- do kraja maja 2002 godine, 4 pravna akta su prošla skrining,
- do kraja 2023 godine, 5 pravna akta biće predmet skrininga
- do kraja 2024 i 2025 godine 21 zakonska akta biće predmet skrininga.

Skrining naspram članova 34-36 UFEU četiri tehnička pravna akta iz Aneks 2 ovog Izveštaja obavljena do kraja maja 2022 godine

MIPT je uz pomoć stručnjaka projekta “LUX-Dev” već je obavio detaljan skrining sledećih pravnih akata:

- Zakon br. 04/L-156 o Kontrolu Duvana,

- Zakon br. 04/L-041 o Proizvodnji, Otkupu, Obradi i Stavljanje u Promet Duvana,
- Administrativno Uputstvo (MTI) br. 04/2016 o Određivanju Uslova i Kriterijuma za Subjekte Koji se Bave Trgovinom Duvana i Njenih Proizvoda,
- Administrativno Uputstvo (MTI) br. 09/2020 o Kontrolu i Kvalitetu Naftnih Tečnih Derivata.

Detaljna analiza četiri pravna akta predstavljena je u odvojenim dokumentima. Dokumenti su upućeni resornim ministarstvima i drugim regulatornim vlastima da odluče o potrebnim korektivnim merama pošto su identifikovane potencijalne neopravdane prepreke u trgovini.

- **Zakon br. 04/L-156 o kontroli duvana**

Uslovi koji se odnose na „obeležavanje i pakovanje” su mere sa ekvivalentnim dejstvom i zabranjeni su članom 34 UFEU.

Da se priprema novi Zakon u skladu sa direktivom 2014/40/EU.

- **Zakon br. 04/L-041 o Proizvodnji, Otkupu, Obradi i Stavljanje u Promet Duvana**

Uslovi u vezi sa obaveznim ugovorima ekonomskih operatera i nekim licencama u prometu duvana i njegovih proizvoda (npr. za uvoz) su mere sa istim dejstvom i zabranjene su članom 34 UFEU.

Da se priprema novi Zakon u skladu sa direktivom 2014/40/EU koji pokriva sve oblasti u vezi sa duvanom.

Administrativno Uputstvo (MTI) br. 04/2016 o Određivanju Uslova i Kriterijuma za Subjekte Koji se Bave Trgovinom Duvana i Njenih Proizvoda,

Uslovi u pogledu kriterijuma za dobijanje dozvole za uvoz i izvoz za subjekte koji se bave prometom duvana i srodnih proizvoda su mere sa istim dejstvom i zabranjene članom 34 UFEU.

Predloženo je usklađivanje zakonodavstva sa Direktivom EU 2014/40/EU o proizvodima duvana, za otklanjanje identifikovanih mera.

Prilikom pripreme novog zakonodavstva o duvanu i njenih proizvodima, nadležne regulatorne vlasti (posebno Ministarstvo Zdravlja i Ministarstvo Poljoprivrede) treba da razmotre pripremu samo jednog primarnog zakona koji obuhvata sve aspekte koji se odnose na duvan.

- **Administrativno Uputstvo (MTI) br. 09/2020 o Kontrolu i Kvalitetu Naftnih Tečnih Derivata**

Obeležavanje tečnih naftnih goriva i njihovo praćenje se sastoji od mera sa istim dejstvom i zabranjeno je članom 34 UFEU.

Administrativno Uputstvo treba da se povuče.

Gore pomenuti nalazi su u skladu sa tim prikazani u tabeli u Aneks 2 ovog Izveštaja

2. Ispunjavanje obaveza iz Uredbe (VRK) br. 28/2018 o Postupku Prijavljivanja i Načinu Informisanja Koji se Odnose na Tehničke Propise, Postupke Ocenjivanja Usaglašenosti i Standarde

Uredba je od 2018 godine operativna za potrebe CEFTA sistema obaveštavanja o nacrtima novih tehničkih propisa koji se planiraju usvojiti u zemljama članicama. Cilj sistema je da „susednim zemljama” pruži mogućnost da komentarišu nove nacрте i predlože izmene koje bi sprečile stvaranje novih neopravdanih prepreka u trgovini. Uredba će se ubuduće koristiti iu okviru Svetske Trgovinske Organizacije iu okviru Evropske Unije.

Republika Kosovo je u periodu od 2018 do 2020 godine poslala sistemu oko 8 obaveštenja o planiranim propisima i dobila oko 28 obaveštenja od ostalih država članica. MIPT (kroz rad OIK-a) je blagovremeno obavestio Privrednu Komoru u Republici Kosovo po prijemu obaveštenja sa zahtevom da dostavlja informacije svojim članovima radi davanja komentara na buduće zakonodavstvo zemalja CEFTA koje bi mogle da utiču na planove izvoza pojedinih poslovnih operatera.

U periodu od 2021 do 2022 godine sistem ne radi jer postoje tehnički problemi sa platformom za obaveštenja. Očekuje se da će platforma biti operativna u bliskoj budućnosti.

3. Priprema pravne osnove za kontakt tačke za proizvode kao informativni centar za zainteresovane strane u skladu sa odredbama Uredbe (EU) 2019/515 o Uzajamnom Priznavanju Robe koja se Zakonito Stavlja na Tržište u Drugoj Državi Članici

Radna grupa osnovana Zakonom br. 06/L-41 o Tehničkim Zahtevima za Proizvode i Ocenjivanju Usaglašenosti je u martu 2022 pripremila „Akcioni plan za sprovođenje ovih Propisa:

- Uredba (EU) o Nadzoru Tržišta i Usklađenosti Proizvoda (2019/1020), i
- Uredba (EU) o Uzajamnom Priznavanju Robe (2019/515).“

Akcionim planom je, između ostalog, predviđena priprema novog primarnog zakona (preporučuje se novi „Zakon o Tržišnom Nadzoru Proizvoda“) koji bi obezbedio neophodnu pravnu osnovu za uspostavljanje „kontaktne tačke za proizvode“ u okviru MIPT-a koja će pružiti informacije o pravnim propisima koji važe u Republici Kosovo u neusaglašenoj oblasti. Kontakt tačka za proizvode će biti uspostavljena („spojena“ sa Odsekom MIPT-a koje obavlja poslove iz člana 31 Zakona o Tehničkim Zahtevima za Proizvode i Ocenjivanju Usaglašenosti) u cilju ispunjavanja svih zahteva i izvršava sve poslove koji su regulisani sa dva gore pomenuta pravna akta EU i od vitalnog su značaja za uklanjanje neopravdanih prepreka trgovini.

Planirano je da se priprema Koncept Dokumenta za novi zakon završi do kraja 2022 godine, kako je predviđeno Operativnim Strateškim Planom Vlade.

4. Pripreme organa za tržišni nadzor za sprovođenje tržišnog nadzora u skladu sa principima i odredbama Uredbe (EU) 2019/515 o Uzajamnom Priznavanju Robe koja se Zakonito Stavlja na Tržište u Drugoj Državi Članici

Uredba (EU) 2019/515 teret dokazivanja stavlja na nacionalne vlasti za nadzor nad tržištem (inspekcija) koji nameravaju da uskrate pristup tržištu robi koja je legalno stavljena na tržište u drugoj državi članici EU. Oni treba u pisanoj formi da navedu precizan tehnički ili naučni razlog za svoju nameru da uskrate proizvodu pristup nacionalnom tržištu. Ekonomskom

operateru se daje mogućnost da brani svoj slučaj i da podnese čvrste argumente nadležnim vlastima.

Prilikom izrade Akcionog plana iz tačke 4 ovog Izveštaja predstavnici Koordinacionog Tela za Tržišni Nadzor, koji su članovi radne grupe za slobodno kretanje robe, dobili su detaljne informacije o sadržaju Vodiča o članovima 34-36 Ugovora o Funkcionisanju Evropske Unije (UFEU) koji je objavila Evropska Komisija u martu 2021. Neki od najnovijih slučajeva Evropskog Suda Pravde (ESP) su opisani kako bi vlasti za nadzor nad tržištem Kosova bili ažurirani o dešavanja i trendovima na evropskom nivou. Vodič je već 2021 godine preveden na albanski jezik i široko distribuiran među regulatornim i tržišnim vlastima za nadzor.

Obuke regulatornih vlasti o metodologiji detaljnih pregleda i inspektorata koji sprovode tehnička pravila o proizvodima biće kontinuirana aktivnost u okviru ovog Programa i u narednim godinama

ANEKSI

Aneks 1

Spisak tehničkih propisa o proizvodima koji mogu da sadrže neusaglašene odredbe koje prouzrokuju neopravdane prepreke u trgovini – sa planom daljeg skrininga

Aneks 2

Spisak ne tehničkih propisa koji mogu sadržati neopravdane barijere u trgovini (npr. kontrole cena, ograničenja u oglašavanja) – sa planom daljeg skrininga

PREPORUKA

o Odluci Vlade Republike Kosovo nakon razmatranja godišnjeg izveštaja:

1. Odobren je Godišnji Izveštaj 2022 pripremljen prema „Programa za Uklanjanje Prepreka u Trgovini Prema Članovima 34 – 36 UFEU (2021 – 2025)“.
2. Nadležna ministarstva i druge regulatorne vlasti, koje koordinira MIPT, će ponovo izvestiti Vladu Republike Kosovo do kraja novembra 2023 godine o nalazima pravnih akata predmet skrininga i sa prilagođenim vremenskim okvirom za dalji detaljan skrining pravnih akata obuhvaćenih ovim Programom kao i predložene korektivne mere za otklanjanje neopravdanih prepreka u trgovini.
3. Godišnji Izveštaj 2023 će objediniti zakonske akte sadržane u prilogima 1 i 2 ovog Izveštaja u jedan integralni prilog Izveštaja koji treba da bude organizovan po oblastima proizvoda (npr. hemikalije i motorna vozila), a ne prema tehničkoj ili ne tehničkoj prirodi pravnih akata.
4. Nadležna ministarstva i drugi regulatorni vlasti će, prilikom pripreme novih ili izmenjenih pravnih akata koji se odnose na trgovinu proizvoda, uzeti u obzir komentare i preporuke date u okviru tehničke pomoći za detaljan skrining zakonodavstva koje bi moglo da izazove neopravdane prepreke u trgovini.
5. Nadležna ministarstva i druge regulatorne vlasti dužni su da redovno učestvuju u svim aktivnostima Radne Grupe.
6. Izgradnja kapaciteta i proširenje međuministarske radne grupe (za ključna pitanja/zakonodavstvo o proizvodima u Poglavlju 1) osnovane Odlukom br. 22/16, Dt.22.06.2021 Vlade Republike Kosovo.